

даже не знаят имената на съседните групи, намиращи се наоколо” (Petulengro 1915-16: 1). И сто години по-късно циганите въглищари от с. Дорково, Велинградско казват: „Нашата къща е циганска. Има роми, които като говорят някои работи не им разбирам. Нашият език е много чист. В нашия език за някои неща имаме си българските думи. Има роми, с които не се разбираме” (ж., 54 г.).

Циганки. Худ. Чудомир

Още по време на Османската империя, а и след това, чергарстващите цигански групи впечатляват околните с палатките си, с облеклото си, с поведението и взаимоотношенията си. На това обръщат внимание и чужденците, минаващи през българските земи. „Чергарите живеят под бедни палатки от сив или черен ленен плат (черга), напоен с мазнина. Тези палатки те опъват на входа на селата или си строят колиби от дървета покрити със слама.... Повечето от тези чергари яздят и когато чергаруват, този керван изглежда много художествено. Начело на тази колона е въоръжен циганин, който има дори една албанска пушка, след това идват жените и децата, също яздейки и при това няколко души на един кон, след това идва една кола и останалите мъже пеша или на коне. ...нощуват на ръба на гората, където си правят бивак около голям огън...” (Ами Буе) (цит. по Марушиакова, Попов 2000: 74). „Напускайки Шумла, отдясно минахме покрай голям цигански катун с талиги и кучета, наредени в боен ред около тях. Някои от жените се спуснаха тичешком към нас просейки милостиня по особено натрапчив начин....” (Тодорова 1987: 600 – Франкланд, 1827). Картинно е описанието за чергарите на д-р Александър Паспати в средата на XIX век: “Въпреки че те във всички провинции на Румелия са многобройни, може да се твърди, че в антична Тракия са най-много. За почуда е, когато през горещото време на годината се виждат техните черни палатки опънати в близост до големите градове, както и до бедни села и паланки. Човек ги среща навсякъде, с техните палатки, и с

ЕВГЕНИЯ И. ИВАНОВА • ВЕЛЧО КРЪСТЕВ